

491**UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 30 września 1998 r.

w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych, dotyczących ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy, zarządzonych na dzień 11 października 1998 r.

Na podstawie art. 11 ust. 2, art. 122 ust. 4, art. 123 ust. 5, art. 126, art. 151 ust. 4, art. 154 i art. 180 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla terytorialnych komisji wyborczych, dotyczące ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy, zarządzonych na dzień 11 października 1998 r., stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej:

F. Rymarz

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 września 1998 r. (poz. 491)

WYTYCZNE**dla terytorialnych komisji wyborczych, dotyczące ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy, zarządzonych na dzień 11 października 1998 r.**

Ileokroć w treści „Wytycznych” powołuje się przepisy Ordynacji z 1998 r., oznacza to ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602); powołanie przepisów ustawy warszawskiej oznacza ustawę z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195 i Nr 86, poz. 396 oraz z 1995 r. Nr 124, poz. 601).

I. Zadania i czynności terytorialnych komisji wyborczych przed dniem wyborów

Każda terytorialna komisja wyborcza zapewnia aktualizację zarejestrowanych list kandydatów na radnych. W razie konieczności dokonania skreślenia kandydata z listy bądź unieważnienia rejestracji listy, komisja podejmuje niezwłocznie uchwałę i sporządza obwieszczenie o dokonanym skreśleniu lub unieważnieniu. Obwieszczenie podaje się do publicznej wiadomości oraz wywiesza w lokalach wyborczych na obszarze właściwych okręgów wyborczych. W przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy po wydrukowaniu kart do głosowania w obwieszczeniu, oprócz informacji o skreśleniu bądź unieważnieniu, podaje się wyjaśnienie o warunkach ważności głosu oddanego na karcie, na której pozostało nazwisko skreślonego kandydata bądź pozostała unieważniona lista (art. 113 ust. 2 i 3 Ordynacji z 1998 r.). Z uwagi na warunki ważności głosu na takich kartach każda terytorialna komisja wyborcza obowiązana jest zapewnić, aby

obwieszczenie było wywieszone w lokalu wyborczym w widocznym miejscu.

Terytorialne komisje wyborcze są obowiązane także systematycznie sprawdzać, w których okręgach wyborczych głosowanie nie będzie przeprowadzone z powodu niewystarczającej liczby zarejestrowanych list i kandydatów na tych listach oraz w których okręgach wybory nie odbędą się wobec braku zarejestrowanych list kandydatów.

W wyborach do rady gminy w gminach do 20 tys. mieszkańców głosowania nie przeprowadza się tylko w takim okręgu — zarówno w jedno-, jak i wielomandatowym — w którym zarejestrowano listę z jednym tylko kandydatem.

W wyborach do rady gminy w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców i w wyborach do rady powiatu głosowania nie przeprowadza się, gdy liczba zarejestrowanych kandydatów na liście bądź listach jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu (art. 188 ust. 2 i 3 Ordynacji z 1998 r.). Po dokonaniu ustaleń w tym zakresie terytorialna komisja wyborcza podaje do publicznej wiadomości informacje o nieprzeprowadzaniu głosowania i jego przyczynach. W takich wypadkach właściwa dla tego okręgu terytorialna komisja wyborcza sporządza protokół obsadzenia mandatu bez głosowania na formularzu, którego wzór ustaliła Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 22 września 1998 r. (Monitor Polski Nr 33, poz. 481). Protokół ten sporządza się w dniu wyborów.

W przypadku nieprzeprowadzenia wyborów, na skutek skreślenia kandydatów lub unieważnienia rejestracji list, terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie powiadamia o tym wyborców, w drodze obwieszczenia, ze wskazaniem przyczyny nieprzeprowadzenia wyborów.

W wyborach do sejmików województw głosowanie przeprowadza się niezależnie od liczby zarejestrowanych list i kandydatów.

II. Sposób dostarczenia protokołów głosowania z obwodów

Protokoły głosowania w obwodzie są dostarczane — przez przewodniczących lub zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych bądź przez upoważnionego przez komisję jej członka — właściwym terytorialnym komisjom wyborczym, w zapieczętowanych kopertach, w następujący sposób:

Gminne komisje wyborcze otrzymują protokoły głosowania w obwodzie w wyborach do rady gminy. W gminie Warszawa-Centrum komisja otrzymuje także protokoły głosowania w wyborach do rad dzielnic (art. 33a ust. 3 ustawy warszawskiej). Stołeczna Komisja Wyborcza otrzymuje tylko protokoły głosowania w wyborach do Rady m.st. Warszawy (art. 32 ust. 2 ustawy warszawskiej);

Komisje w miastach na prawach powiatu otrzymują 2 rodzaje protokołów: protokoły głosowania w wyborach do rady miejskiej oraz — z tych samych obwodów — protokoły głosowania w wyborach do sejmiku województwa. Są one dostarczane bezpośrednio bądź za pośrednictwem punktów rejonowych;

Powiatowe komisje wyborcze otrzymują 2 rodzaje protokołów: protokoły głosowania w wyborach do rady powiatu oraz protokoły głosowania w wyborach do sejmiku województwa; protokoły są im dostarczane za pośrednictwem punktów rejonowych, utworzonych w urzędach gmin (miast) w gminach wchodzących w skład danego powiatu.

Utworzenie rejonowych punktów odbioru protokołów głosowania z obwodów wymaga uzgodnień między komisjami odbierającymi protokoły a wójtami (burmistrzami, prezydentami miast), wyznaczenia osób, które z upoważnienia komisji będą dokonywały odbioru kopert z protokołami oraz poinformowania o dokonanych ustaleniach obwodowych komisji wyborczych. Osoby odbierające protokoły wykonują powierzone im czynności na podstawie pisemnego upoważnienia podpisanego przez przewodniczącego komisji odbierającej protokoły. Odbiór kopert z protokołami potwierdzają one na piśmie czytelnym podpisem; otrzymane koperty w stanie nienaruszonym dostarczają właściwej komisji wyborczej. W celu sprawnej kontroli odbioru kopert z protokołami osoby je przyjmujące powinny prowadzić zestawienie kontrolne otrzymywanych protokołów według poszczególnych obwodów; dyżur pełni się aż do czasu otrzymania protokołów ze wszystkich obwodów.

III. Ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze

1. Formularze wyborcze i sposób ich wypełnienia

Terytorialne komisje wyborcze, ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów, sporządzają zestawienia i protokoły na formularzach, których wzory określiła Państwowa Komisja Wyborcza w uchwale z dnia 22 września 1998 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez obwodowe i terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze na radnego, stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy (Monitor Polski Nr 33, poz. 481). Poszczególne komisje wypełniają następujące formularze:

- gminna komisja wyborcza w gminie do 20 tys. mieszkańców — wg załączników nr 2 i 3,
- gminna komisja wyborcza w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców — wg załączników nr 5 i 6, komisja w gminie Warszawa-Centrum także nr 5 i 6 w wyborach do rad dzielnic, Stołeczna Komisja Wyborcza nr 5 i 6 w wyborach do Rady m.st. Warszawy,
- miejska komisja wyborcza w mieście na prawach powiatu — wg załączników nr 5 i 7 oraz w wyborach do sejmiku — nr 8,
- powiatowa komisja wyborcza — wg załączników nr 5 i 7 oraz w wyborach do sejmiku — nr 8,
- wojewódzka komisja wyborcza — wg załączników nr 5 i 9.

Ponadto terytorialne komisje wyborcze wypełniają: protokoły obsadzenia mandatu radnego bez głosowania wg załącznika nr 10 (w wyborach do rady gminy do 20 tys. mieszkańców) bądź nr 10a (w wyborach do rady gminy powyżej 20 tys. w mieście na prawach powiatu i w powiecie), jeśli w okręgach wyborczych zaistniała sytuacja przewidziana w art. 188 Ordynacji z 1998 r.

Zestawienia i protokoły komisje sporządzają w 3 egzemplarzach (a komisja wojewódzka sporządza ponadto dodatkowo egzemplarz dla podania wyników głosowania i wyborów do publicznej wiadomości); wypełnienia formularzy dokonuje się starannie i czytelnie. W razie wniesienia zarzutów przez pełnomocników i członków komisji wpisuje się je do właściwych rubryk protokołów, a gdyby wniesiono je w formie odrębnego dokumentu, załącza się go do protokołu, czyniąc o tym adnotację w rubryce dotyczącej zarzutów. Wniesienie zarzutów przez członków komisji nie zwalnia ich z obowiązku podpisania sporządzonych protokołów (art. 124 ust. 6, art. 152 ust. 6 i art. 179 ust. 6 Ordynacji z 1998 r.). W rubryce „Uwagi” komisja ustosunkowuje się do wniesionych zarzutów. Każdą stronę zestawień i protokołów parafują, w miejscu na to przeznaczonym, osoby wchodzące w skład komisji obecne przy ich sporządzaniu; podpisują one także sporządzone protokoły i zestawienia. Omówione dokumenty opatruje się pieczęcią komisji. Komisja sporządza je w składzie nie mniejszym niż połowa składu komisji, w tym przy udziale przewodniczącego bądź jego zastępcy.

2. Uprawnienia pełnomocników komitetów wyborczych

Przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze mogą być obecni pełnomocnicy komitetów wyborczych bądź osoby przez nich upoważnione (art. 101 ust. 2 Ordynacji z 1998 r.). Pełnomocnik legitymuje się dokumentem o ustanowieniu go przez komitet wyborczy pełnomocnikiem, natomiast osoba przez niego upoważniona przedstawia także upoważnienie wydane jej przez pełnomocnika. Jeżeli pełnomocnik lub osoba przez niego upoważniona przedłożyli już komisji te dokumenty, dokonując zgłoszenia list kandydatów na radnych, ich powtórne przedłożenie komisji nie jest wymagane. Zarówno pełnomocnik, jak i upoważniona przez niego osoba mogą wyznaczyć do reprezentowania listy swojego zastępcę, wydając mu zaświadczenie (art. 112 ust. 2 Ordynacji z 1998 r.) według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą w uchwale z dnia 24 sierpnia 1998 r. (Monitor Polski Nr 29, poz. 411) — załącznik nr 4.

Pełnomocnik jest przedstawicielem wszystkich zgłoszonych przez niego list kandydatów na radnych. Jeżeli więc zgłaszał on listy np. w wyborach do rad gmin i rady powiatu, to reprezentuje interesy list wobec tych gminnych i powiatowej komisji wyborczych (art. 112 ust. 1 Ordynacji z 1998 r.).

Pełnomocnik jest uprawniony do obserwowania czynności komisji i w związku z tym może wnieść do protokołu uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów (art. 124 ust. 6, art. 152 ust. 6 i art. 179 ust. 6 Ordynacji z 1998 r.). Przy wypełnianiu czynności w komisji pełnomocnicy powinni nosić identyfikatory z imieniem, nazwiskiem i funkcją.

3. Wykorzystanie programów informatycznych przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów

Terytorialne komisje wyborcze mogą korzystać przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów do poszczególnych rad z programów informatycznych, które zapewnia, na wniosek właściwej komisji wyborczej, odpowiednio wójt (burmistrz, prezydent miasta), wojewoda w trybie określonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 września 1998 r. w sprawie określenia zasad i trybu wykorzystywania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów (Dz. U. Nr 123, poz. 809). Rejestracja danych odbywać się może wyłącznie w siedzibach właściwych komisji wyborczych. Wskazane przez wojewódzkiego komisarza wyborczego komisje powiatowe lub miejskie w miastach na prawach powiatu przy ustalaniu zbiorczych wyników głosowania w okręgu wyborczym w wyborach do sejmiku województwa mogą także korzystać z pomocy programu informatycznego, lecz musi być on niezależny od programu wykorzystywanego do ustalania wyników wyborów w wyborach do rady powiatowej bądź miejskiej. Program ten może być zainstalowany po porozumieniu z właściwą wojewódzką komisją wyborczą.

4. Wstępne czynności terytorialnych komisji wyborczych przy sprawdzaniu protokołów

Terytorialna komisja wyborcza sprawdza dostarczone jej protokoły pod względem poprawności ich sporządzenia, zwracając uwagę w szczególności na: prawidłowość wpisania numeru obwodu i okręgu oraz liczby mandatów w tym okręgu, właściwe podpisanie protokołu (co najmniej połowę składu komisji), parafowanie wszystkich stron protokołu przez członków komisji, którzy protokół podpisali, opatrzenie protokołu właściwą pieczęcią. W razie wniesienia do protokołu zarzutów, sprawdzeniu podlega, czy komisja obwodowa ustosunkowała się do tych zarzutów. O stwierdzeniu braków lub innych uchybień w omawianym zakresie komisja terytorialna zawiadamia przewodniczącego komisji obwodowej i wzywa do ich usunięcia.

5. Czynności terytorialnej komisji wyborczej w gminach do 20 tys. mieszkańców

Gminna (miejska) komisja wyborcza ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów w wyborach do rady gminy (miasta) sporządza zestawienia wyników głosowania osobno dla każdego okręgu wyborczego. Na podstawie protokołów głosowania w obwodzie, po sprawdzeniu poprawności wpisanych w nich danych liczbowych, komisja wypełnia rubryki zestawienia wpisując:

- numer okręgu i liczbę mandatów oraz numer załącznika według kolejności sporządzanych zestawień,
- w dalszej części zestawienia wpisuje się dane z odpowiednich rubryk protokołu głosowania w obwodzie przenosząc je lub sumując. Wpisując te dane komisja zwraca szczególną uwagę na ich prawidłowość w pkt 3 ppkt 2 sprawdzając, czy liczba kart ważnych równa się sumie kart z głosami ważnymi i nieważnymi; w pkt 6 natomiast — czy liczba głosów oddanych na poszczególnych kandydatów nie jest większa od liczby wszystkich ważnie oddanych głosów.

Stwierdzenie braku zgodności arytmetycznej w danych liczbowych w protokole wymaga usunięcia błędów przez obwodową komisję wyborczą; informację o tym przekazuje się przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji w celu usunięcia nieprawidłowości w protokole.

Po sporządzeniu zestawień dla wszystkich okręgów, w których przeprowadzono głosowanie, komisja przystępuje do sporządzenia protokołu wyborów.

Po wypełnieniu części ogólnej i pkt I. protokołu komisja w pkt II. A wpisuje liczbę okręgów, w których nie przeprowadzono głosowania z powodu braku kandydatów, i stwierdza, ile mandatów pozostaje nieobsadzonych.

Pkt II. B protokołu wypełnia się wtedy, gdy w okręgu wielomandatowym zarejestrowano listę z jednym kandydatem i kandydat ten otrzymał mandat bez głosowania.

Pkt III protokołu wypełnia się wpisując dane z poszczególnych zestawień protokołu oraz protokołów obsadzenia mandatów bez głosowania. W punkcie tym ujmuje się dane dotyczące wszystkich okręgów wyborczych na obszarze gminy w kolejności ich numerów.

Punkty III. B, C i D protokołu wypełnia się w zależności od zaistnienia opisanych w nich sytuacji; dotyczą one wskazania kandydata, który uzyskuje mandat.

6. Czynności terytorialnej komisji wyborczej w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców

Terytorialna komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania dla każdego okręgu wyborczego sumując lub przenosząc dane z protokołów głosowania w obwodach. Sprawdzając prawidłowość sporządzenia protokołów głosowania w obwodzie komisja zwraca uwagę, czy liczba kart ważnych jest równa sumie kart z głosami nieważnymi i ważnymi — wpisuje się ją w pkt 3 ppkt 2 zestawienia; czy w pkt 6 liczba głosów oddanych na listę nie jest większa od liczby wszystkich głosów ważnych (wpisana w pkt 5) i czy nie jest ona mniejsza od sumy głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z tej listy (zasadą jest, że liczba głosów oddanych na listę jest równa sumie głosów

oddanych na poszczególnych kandydatów, możliwe jest jednak, że lista otrzyma więcej głosów niż kandydaci; dotyczy to sytuacji, gdy głos oddano na skreślonego kandydata, bowiem głos taki przyznaje się tylko liście).

Część ogólną protokołu, tj. punkty II. A i B, wypełnia się na podstawie dokumentów wskazujących okręgi, w których nie przeprowadza się wyborów, lub danych z protokołów obsadzenia mandatów bez głosowania.

Pkt III protokołu wypełnia się na podstawie zestawień bądź protokołów obsadzenia mandatów bez głosowania sporządzonych dla każdego okręgu wyborczego.

Komisja wylicza następnie ilorazy wyborcze dla każdej listy w okręgu, dzieląc liczbę głosów łącznie oddanych w okręgu na tę listę (liczba z pkt 6 zestawienia) kolejno przez 1, 2, 3, 4, 5. Tak wyliczone ilorazy szereguje się w kolejności od największego, wpisując je w pkt III 2 protokołu. Jeżeli wyliczenie ilorazów dla list dokonane do dzielnika 5 nie pozwala na ustalenie tylu największych liczb, ile mandatów jest w okręgu, wyliczenie ilorazów należy kontynuować, dzieląc liczbę głosów oddanych na poszczególne listy kolejno przez 7, 8 i dalej.

Przykładowe wyliczenie ilorazów dla okręgu 6-mandatowego, w którym głosowano na 5 list:

Numer listy	Liczba głosów oddanych na listę	Ilorazy wyborcze					
		Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 1	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 2	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 3	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 4	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 5	
1	2	3	4	5	6	7	8
11	100	100,0000	50,0000	33,3333	25,0000	20,0000	
12	105	105,0000	52,5000	35,0000	26,2500	21,0000	
13	108	108,0000	54,0000	36,0000	27,0000	21,6000	
14	215	215,0000	107,5000	71,6666	53,7500	43,0000	
15	303	303,0000	151,5000	101,0000	75,7500	60,6000	

Uszeregowanie kolejno największych liczb (ilorazów wyborczych) dla przykładowego okręgu 6-mandatowego jest więc następujące:

- 1) 303,0000 odpowiada liście nr 15,
- 2) 215,0000 odpowiada liście nr 14,
- 3) 151,5000 odpowiada liście nr 15,
- 4) 108,0000 odpowiada liście nr 13,
- 5) 107,5000 odpowiada liście nr 14,
- 6) 105,0000 odpowiada liście nr 12.

Ilorazy wyborcze należy obliczać z dokładnością do czterech miejsc po przecinku. Jeżeli kilka list uzyskałyby ilorazy równe ostatniej z największych uszeregowanych liczb, a list tych byłoby więcej niż mandatów do rozdzielania, to należy obliczyć te ilorazy z większą dokładnością (pięć, sześć lub więcej miejsc po przecinku) i dopiero gdy ilorazy w dalszym ciągu są równe, stosować kolejne kryteria podziału mandatów przewidziane w art. 123 ust. 3 Ordynacji z 1998 r.

Punkty III. 3 i 4 protokołu wypełnia się w razie wystąpienia wskazanej w nich sytuacji, postępując zgodnie z art. 123 ust. 3 Ordynacji z 1998 r.

W pkt III. 5 protokołu wpisuje się liczbę mandatów, która przypadła poszczególnym listom. W podanym przykładzie:

- 1 mandat otrzymuje lista nr 12,
- 1 mandat otrzymuje lista nr 13,
- 2 mandaty otrzymuje lista nr 14,
- 2 mandaty otrzymuje lista nr 15.

Następnie podaje się nazwiska wybranych radnych z poszczególnych list, uwzględniając zasadę, że mandaty przypadające liście otrzymują kandydaci w kolejności otrzymanych głosów (art. 123 ust. 4 Ordynacji z 1998 r.).

W sytuacji gdy w okręgu wyborczym nie przeprowadzono głosowania, wówczas nazwiska radnych, którzy otrzymali mandaty bez głosowania, wpisuje się na podstawie protokołu obsadzenia mandatów bez głosowania w „pkt III. 5 — radnymi zostali wybrani:”.

Punkty III. 6 i 7 protokołu wypełnia się w razie wystąpienia przewidzianych w nich sytuacji, zgodnie z przepisami art. 122 ust. 2 i 3 Ordynacji z 1998 r.

Punkty III. 8, 9 i 10 protokołu wypełnia się w razie wystąpienia przewidzianych w nich sytuacji.

Omówiony wyżej sposób sporządzenia zestawień i protokołu wyborów stosuje także Gminna Komisja Wyborcza w gminie Warszawa-Centrum w wyborach do rad dzielnic oraz Stołeczna Komisja Wyborcza w wyborach do Rady m.st. Warszawy.

7. Czynności miejskiej komisji wyborczej w mieście na prawach powiatu

Miejska komisja wyborcza w mieście na prawach powiatu, ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów do rady miejskiej, sporządza zestawienie wyników głosowania dla każdego okręgu wyborczego. Zestawienia sporządza się na podstawie protokołów głosowania z obwodów tak samo, jak w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

Po sporządzeniu zestawień komisja wypełnia następnie protokół z wyborów do rady miejskiej.

Część ogólną, tj. pkt I i II protokołu wypełnia się na podstawie danych z protokołów głosowania w obwodach oraz na podstawie dokumentów wskazujących okręgi, w których nie przeprowadza się wyborów, lub danych z protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania.

W celu wypełnienia pkt III protokołu komisja sumuje dane liczbowe z protokołów głosowania w obwodach i ustala komitety wyborcze, których listy spełniły ustawowy warunek otrzymania co najmniej 5% ważnie oddanych głosów w skali całego miasta. Tylko listy tych komitetów, które otrzymały co najmniej 5% ważnie oddanych głosów, będą uczestniczyć w podziale mandatów.

Dalsze czynności komisji obejmują wyliczenie ilorazów wyborczych dla tych list, które uczestniczą w podziale mandatów (wpisuje się je w pkt IV).

Sposób wyliczenia ilorazów zawierają „Wytyczne” w pkt III. 6. W tym samym punkcie „Wytycznych”

wskazano także sposób wypełnienia kolejnych punktów protokołu.

Miejska komisja wyborcza ustala także zbiorcze wyniki głosowania dla części okręgu w wyborach do sejmiku województwa obejmującego obszar miasta lub dla okręgu, jeśli miasto stanowi okręg. Ustalenia tego dokonuje na podstawie protokołów głosowania w obwodach w wyborach do sejmiku otrzymanych od wszystkich obwodowych komisji wyborczych. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w protokołach komisja informuje o tym przekazując przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej w celu ich usunięcia.

Dane ze wszystkich protokołów komisja zlicza i sporządza protokół zbiorczych wyników głosowania na obszarze swojej właściwości, wykorzystując formularz wg wzoru określonego w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 września 1998 r. jako załącznik nr 8. W protokole komisja wpisuje, że dotyczy on zbiorczych wyników głosowania (do sejmiku) na obszarze części okręgu wyborczego w mieście .....

Jeden egzemplarz protokołu oraz protokoły głosowania w obwodzie ze wszystkich obwodów pakuje się, pieczętuje, opisuje i tak sporządzony pakiet dostarcza powiatowej komisji wyborczej właściwej dla ustalenia wyników głosowania w całym okręgu wyborczym w wyborach do sejmiku — wskazanej przez wojewódzkiego komisarza wyborczego (art. 176 ust. 2 Ordynacji z 1998 r.). Jeśli miasto na prawach powiatu stanowi okręg wyborczy w wyborach do sejmiku województwa, to protokół zbiorczych wyników głosowania, wraz z protokołami głosowania w obwodzie do sejmiku, przekazywany jest wojewódzkiej komisji wyborczej. Jeżeli komisja korzystała przy ustalaniu tych wyników z programu informatycznego, to wraz ze sporządzonym pakietem przekazuje także, w osobnym pakiecie, dane liczbowe zapisane na nośnikach magnetycznych.

8. Czynności powiatowej komisji wyborczej

Na podstawie otrzymanych protokołów głosowania z obwodów w wyborach do rady powiatu powiatowa komisja wyborcza, ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów, sporządza zestawienie wyników głosowania dla każdego okręgu wyborczego.

Sposób sporządzenia zestawienia jest taki sam, jak w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców i do rad miejskich w miastach na prawach powiatu („Wytyczne” pkt III. 6 i 7). Przy wpisywaniu danych w zestawieniu dla okręgu należy jednak pamiętać o uwzględnieniu wszystkich obwodów utworzonych w danym okręgu i zsumowaniu tych danych. Po sporządzeniu zestawień komisja wypełnia protokół wyborów do rady powiatu.

Wypełniając punkt III protokołu komisja postępuje tak samo, jak komisja ustalająca wyniki wyborów do rady miejskiej w miastach na prawach powiatu (pkt III. 7 „Wytycznych”).

Dalsze postępowanie komisji dotyczące wyliczenia ilorazów wyborczych, a także wskazania wybranych radnych jest takie samo, jak w wyborach do rady miej-

skiej w miastach na prawach powiatu (w pkt III. 7 „Wytucznych”).

Powiatowa komisja wyborcza ustala także zbiorcze wyniki głosowania dla części okręgu (bądź całego okręgu) w wyborach do sejmiku województwa.

Powiatowa komisja wyborcza, w przypadku gdy powiat stanowi okręg w wyborach do sejmiku województwa, sporządza na podstawie danych zawartych w protokołach głosowania w obwodach protokół zbiorczych wyników głosowania na obszarze okręgu wyborczego.

W sytuacji gdy powiat stanowi część okręgu wyborczego, każda powiatowa komisja wyborcza sporządza na podstawie protokołów głosowania w obwodach protokół zbiorczych wyników głosowania na obszarze tej części okręgu do sejmiku województwa. Protokół taki, wraz z protokołami głosowania w obwodach, jest przekazywany tej powiatowej komisji wyborczej, która została wskazana przez wojewódzkiego komisarza wyborczego do ustalenia zbiorczych wyników głosowania w okręgu w wyborach do sejmiku województwa (art. 176 ust. 2 Ordynacji z 1998 r.). Wskazana powiatowa komisja wyborcza, na podstawie otrzymanych protokołów od komisji powiatowych i miejskich w miastach na prawach powiatu, a także sporządzonego przez siebie protokołu wyników głosowania na obszarze tego powiatu sporządza protokół zbiorczych wyników głosowania na obszarze całego okręgu wyborczego w wyborach do sejmiku województwa.

Ustalając wyniki głosowania w wyborach do sejmiku województwa każda powiatowa komisja wyborcza, w razie stwierdzenia nieprawidłowości w protokołach głosowania w obwodach, informuje o nich przewodniczącego właściwej komisji obwodowej w celu ich usunięcia.

Jeden egzemplarz protokołu zbiorczych wyników głosowania, sporządzony dla całego okręgu wyborczego, wraz z protokołami zbiorczych wyników głosowania sporządzonych dla części okręgu (przez powiatowe i miejskie w miastach na prawach powiatu komisje wyborcze) oraz protokołami głosowania w obwodach pakuje się w pakiet, opisuje i pieczętuje, a następnie dostarcza wojewódzkiej komisji wyborczej.

Jeżeli komisja korzystała przy ustalaniu tych wyników z programu informatycznego, to wraz ze sporządzonym pakietem przekazuje także dane liczbowe zapisane na nośnikach magnetycznych.

9. Czynności wojewódzkiej komisji wyborczej

Po otrzymaniu protokołów od powiatowych komisji wyborczych, które ustaliły zbiorcze wyniki głosowania w okręgach wyborczych w wyborach do sejmiku województwa, wojewódzka komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym odrębnie dla wszystkich okręgów. Sporządzając zestawienie wojewódzka komisja wyborcza bada prawidłowość ustalenia zbiorczych wyników głosowania przez komisje powiatowe i komisje miejskie w miastach na prawach powiatu.

Na podstawie tych zestawień wojewódzka komisja sporządza następnie protokół wyborów do sejmiku województwa.

W części III protokołu po zliczeniu danych ze wszystkich zestawień komisja ustala, na listy których komitetów wyborczych oddano w skali województwa co najmniej 5% ważnych głosów, i wskazuje listy uprawnione do udziału w podziale mandatów (art. 162 ust. 2 Ordynacji z 1998 r.).

Kolejną czynnością komisji jest wyliczenie ilorazów wyborczych dla list uczestniczących w podziale mandatów. Wyliczenia dokonuje się w taki sam sposób, jak w wyborach do rad miejskich w miastach na prawach powiatu i w wyborach do rad powiatów (w pkt III. 7 i 8 „Wytucznych”); także kolejne punkty protokołu wypełnia się w sposób omówiony w tych punktach „Wytucznych”.

Jeden egzemplarz protokołu wyników wyborów do sejmiku województwa, wraz z zestawieniami i protokołami głosowania w obwodzie ze wszystkich obwodów, a także protokoły zbiorczych wyników głosowania w okręgu bądź jego części sporządzone przez powiatowe komisje wyborcze (bądź miejskie w miastach na prawach powiatu) pakuje się w pakiet, pieczętuje i opisuje, a następnie przekazuje wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu.

Drugi egzemplarz protokołu, wraz z zestawieniami, pakuje się, pieczętuje i opatruje adresem Państwowej Komisji Wyborczej. Pakiet ten dostarcza się także wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu w celu przekazania go Państwowej Komisji Wyborczej.

10. Tryb przeprowadzenia losowania

Terytorialne komisje wyborcze ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów w sytuacjach wymagających przeprowadzenia losowania postępują następująco:

Losowanie prowadzi przewodniczący komisji w obecności członków komisji i pełnomocników obecnych przy pracach komisji.

Jeżeli ustalenia wymaga, który z kandydatów z tej samej lub z różnych list uzyskuje mandat — do jednakowych kopert wkłada się kartki z wypisanymi nazwiskami i imionami tych kandydatów oraz numerami list, na których się znajdują. Po wymieszaniu kopert losuje się jedną z nich. Nazwisko i imię wylosowanego kandydata oraz numer listy odczytuje się, okazuje obecnym i wylosowaną kartkę dołącza się do protokołu. Przebieg przeprowadzonego losowania opisuje się w protokole (art. 122 ust. 2 i 3, art. 123 ust. 5, art. 151 ust. 4, art. 178 ust. 6 Ordynacji z 1998 r.).

11. Sposób przekazywania dokumentów z wyborów wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu bądź jego zastępcy

Gminna, miejska, miejska w mieście na prawach powiatu i powiatowa komisja wyborcza po ustaleniu wyników głosowania i wyników wyborów w wyborach do danej rady jeden egzemplarz protokołu wyborów,

wraz z zestawieniami dotyczącymi każdego okręgu i protokołami z obsadzenia mandatów bez głosowania oraz protokołami głosowania w obwodach, pakuje w pakiet, opisuje i pieczętuje, a następnie dostarcza wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu lub jego zastępcy. Wojewódzka komisja wyborcza pakiet z właściwymi dokumentami dostarcza wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu. Dopuszczalne jest przekazanie pakietu z dokumentami za pośrednictwem upoważnionego przez wojewódzkiego komisarza wyborczego członka inspekcji.

Jeżeli komisja terytorialna, ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów, korzystała z programu informatycznego, to także dane liczbowe zapisane na nośnikach magnetycznych przekazuje, wraz z dostarczonym pakietem, odpowiednio wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu bądź jego zastępcy.

12. Sprawdzenie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów

Wojewódzki komisarz wyborczy bądź jego zastępca po otrzymaniu protokołów wyników wyborów, wraz z zestawieniami i protokołami głosowania w obwodach, od gminnych, miejskich (w miastach na prawach powiatu), powiatowych i wojewódzkiej komisji wyborczych sprawdza prawidłowość ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do poszczególnych rad.

W razie stwierdzenia nieprawidłowości zarządza się ponowne ustalenie wyników i zawiadamia o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą (art. 127, art. 155 i art. 180 ust. 2 Ordynacji z 1998 r.).

Do czasu uzyskania potwierdzenia od wojewódzkiego komisarza wyborczego bądź jego zastępcy, że przekazane protokoły sporządzono prawidłowo, każda terytorialna komisja wyborcza pełni dyżur w sposób wcześniej ustalony, po porozumieniu z wojewódzkim komisarzem wyborczym bądź jego zastępcą. Ustalając tryb pełnienia dyżuru należy mieć na uwadze konieczność bieżącego kontaktu z członkami, w sposób umożliwiający zebranie się komisji w regulaminowym składzie w razie potrzeby ponownego ustalenia wyników wyborów.

13. Podanie do publicznej wiadomości wyników głosowania i wyborów

Każda terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie po ustaleniu podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów do danej rady według okręgów wyborczych, wywieszając jeden egzemplarz protokołu wyborów w siedzibie komisji w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (art. 125, art. 153 i art. 180 ust. 1 Ordynacji z 1998 r.). Gminna Komisja Wyborcza w gminie Warszawa-Centrum podaje także do publicznej wiadomości wyniki wyborów w wyborach do rad dzielnic. Stołeczna Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości wyniki wyborów do Rady miasta stołecznego Warszawy.

14. Wydanie radnym zaświadczeń o wyborze

Każda terytorialna komisja wyborcza, po stwierdzeniu przez wojewódzkiego komisarza wyborczego bądź jego zastępcę prawidłowości ustalenia wyników wyborów, sporządza dla wybranych radnych zaświadczenia o wyborze na radnego na właściwych formularzach, według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą w uchwale z dnia 22 września 1998 r. (załączniki nr 11, 12 i 13 do uchwały).

15. Postępowanie z dokumentacją z wyborów

Egzemplarze protokołów i zestawień, które pozostały w komisjach terytorialnych, oraz inne dokumenty powstałe przy ustalaniu wyników (arkusze pomocnicze, wydruki itp.) pakuje się, pieczętuje, opisuje i tak uporządkowane przekazuje wraz z pieczęcią, za pokwitowaniem, w depozyt organom obsługującym działalność właściwych komisji (tj. wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta, wojewodzie).

Dostęp do tych dokumentów, do czasu potwierdzenia przez wojewódzkiego komisarza wyborczego bądź jego zastępcę prawidłowości sporządzonych protokołów, mają tylko członkowie właściwych terytorialnych komisji wyborczych. Po uzyskaniu tego potwierdzenia depozyt pozostaje w archiwum urzędu, a dalszy sposób postępowania z tymi dokumentami zostanie określony w trybie art. 187 Ordynacji z 1998 r.

Egzemplarze bieżące i z lat ubiegłych oraz załączniki można nabywać na podstawie nadesłanego zamówienia w Wydziale Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa

---

Reklamacje z powodu niedoręczenia poszczególnych numerów zgłaszać należy na piśmie do Wydziału Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, do 15 dni po otrzymaniu następnego kolejnego numeru

---

O wszelkich zmianach nazwy prenumeratora lub adresu prosimy niezwłocznie informować na piśmie Wydział Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

---

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Redakcja: Biuro Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej i Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”
Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa, P-29
Skład, druk i kolportaż: Wydział Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 694-67-50, 694-67-52 i 694-67-03, fax 694-62-06

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Wydziale Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa